

PROXIMA
SOCIALE

Služby
v komunitě

Výchovné a vzdělávací programy se zaměřením na prevence

Alžběta Černochová, David Holý

Výchovné a vzdělávací programy

Primární prevence (Adaptační výjezdy)

Selektivní prevence

Primární prevence pro MŠ

Příměstské tábory

Dobrovolnický program

Stáže a praxe studentů

Vnitřní vzdělávání

Primární prevence rizikového chování

Rizikové chování

Chování, v jehož důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost.

(Miovský a Zapletalová, 2006)

Rizikové chování:

- a) Záškoláctví
- b) Šikana a extrémní projevy agrese
- c) Extrémně rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
- d) Rasismus a xenofobie
- e) Negativní působení sekt
- f) Sexuální rizikové chování
- g) Závislostní chování (adiktologie)
- h) Okruh poruch a problémů spojených se syndromem týraného a zanedbávaného dítěte
- i) Poruchy příjmu potravy

Prevence:

Primární

X

Sekundární

Terciární

-Určené jedincům, kteří vykazují vážné formy rizikového chování, jež není možné zvládat běžnými preventivními opatřeními

-**Sekundární:** podporující, supportivní nebo léčebné intervence

-**Terciární:** kompenzační nebo rehabilitační intervence, která vyrovnává, zamezuje a potlačuje další negativní vlivy/

-Reedukace, resocializace

Primární prevence:

-Specifická x nespecifická

-Specifická PP

-Aktivity a programy, které jsou zaměřené na některou z konkrétních forem rizikového chování

-Časová a prostorová ohraničenost realizace

-Zacílená na jasně ohraničenou a definovanou cílovou skupinu

Primární prevence:

Všeobecná primární prevence

-Cílová skupina: běžná populace dětí a mládeže bez rozdělení na méně či více rizikové skupiny

Selektivní primární prevence

-Cílová skupina: skupiny osob, u kterých jsou ve zvýšené míře přítomny rizikové faktory pro vznik a vývoj rizikového chování/ ohrožené skupiny

Indikovaná primární prevence

-Cílová skupina: jedinci, kteří jsou vystaveni působení výrazně rizikových faktorů, případně u kterých se již vyskytly projevy rizikového chování/ ohrožení jedinci

Cílové skupiny:

Vzhledem k věku:

- Předškolní věk (3–6 let)
- Mladší školní věk (6–12 let)
- Starší školní věk (12–15 let)
- Mládež (15–18 let)
- Mladí dospělí (18–26 let)

Kritérium náročnosti

Sociálně společenské kritérium

Institucionální kritérium

Další skupiny

Zásady efektivní prevence:

Komplexnost a kombinace mnohočetných strategií

Kontinuita působení a systematičnost plánování

Cílenost a adekvátnost informací i forem působení

Včasný začátek preventivních aktivit

Pozitivní orientace primární prevence a demonstrace konkrétních alternativ

Využití KAB modelu (knowledge, attitude, behaviour)

Využití „peer“ prvku, důraz na interakci a aktivní zapojení

Denormalizace

Podpora protektivních faktorů ve společnosti

Nepoužívání neúčinných prostředků

(Miovský, Zapletalová, Skácelová, 2010)

Historie programů primární prevence:

2004 – začátek realizace programu Primární prevence

2007 – programu udělen Certifikát odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence užívání návykových látek MŠMT

2012 – začátek realizace programu Selektivní prevence

2014 – obnovení certifikace programu PP a nová certifikace programu SP, příprava programu Prevence pro MŠ

2015 – realizace prvních bloků pro MŠ, certifikace programu

Program Primární prevence:

Určen pro žáky 3. až 9. tříd ZŠ a studenty středních škol v Praze.

Dvou nebo tříhodinové bloky vedené 2 lektory.

V roce 2015 byl program realizován na 13 ZŠ, 2 víceletých gymnáziích a 1 odborném učilišti v Praze 2, 4, 8, 11, 12 a 13.

Bylo realizováno 191 dvouhodinových a 157 tříhodinových bloků, v celkovém rozsahu 853 vyučovacích hodin.

Program byl realizován ve 196 třídách, zúčastnilo se ho 4225 žáků.

Program je také doplněn o nabídku adaptačních výjezdů.

Tým tvoří 14 lektorů a vedoucí programu.

Program nabízí 24 tematických bloků.

Program Selektivní prevence:

Cílovou skupinou jsou žáci 4. až 9. tříd ZŠ, ale pokud je potřeba pracujeme i se žáky 3.tříd.

Program Selektivní prevence je určen pro třídní kolektivy, u kterých je ve zvýšené míře přítomen rizikový faktor pro vznik a rozvoj projevů agrese a počátečních stádií šikanování včetně kyberšikany.

V roce 2015 byl program realizován na 8 ZŠ v Praze 4, 5, 11 a 12.

Bylo realizováno 23 pětihodinových bloků, 2 tříhodinové bloky a 1 čtyřhodinový blok, v celkovém rozsahu 125 vyučovacích hodin.

Program byl realizován v 12 třídách a zúčastnilo se ho 263 žáků.

Program Primární prevence pro MŠ:

Realizován v 5 blocích po zhruba 30 - 45 minutách.

Se třídním kolektivem pracuje vždy jeden lektor, který se s dětmi setkává na všech 5 blocích.

Práce s jednotlivými tématy se opírá vždy o pohádku nebo příběh, na jehož základě pomocí dalších pomůcek a diskuse se vysvětlují potřebná fakta o vybrané tématice. (Co je to zdraví, Kouření, Alkohol, Hygiena, Vztahy k ostatním...)

V roce 2015 byl program realizován na 6 MŠ v Praze 4, 8 a 12.

Bylo realizováno 50 preventivních bloků.

Metody primární prevence:

Skupinová práce
Individuální práce

Aktivizační (rozehřívací) techniky
Brainstormingové techniky
Autoregulační techniky
Interakční hry
Výtvarné techniky
Modelové situace, nácvik sociálních dovedností
Diskusní techniky
Informační servis

SPECIFIKA METOD A TECHNIK V SP a MŠ: Dotazníková metoda, pozorování, úkolové situace, zpětná vazba, pohádky

Příklad dobré praxe

Program SP začal vznikat během roku 2012 ve spolupráci s protidrogovým koordinátorem městské části Prahy 12.

Program vznikl na základě poptávky, jelikož je stále více tříd, které mají narušené třídní klima (vyskytuje se agrese, počátky šikanování atd.) a nemohou tak efektivně využívat všeobecné primární prevence rizikového chování.

Praha 12 od roku 2013 uvolňuje každoročně finanční prostředky pro školy na realizaci programu SP. O vše se stará protidrogový koordinátor, se kterým jsem v pravidelném kontaktu. Je to zároveň člověk, který má pravidelné setkání, se školními metodiky prevence, kde je odkazuje na možnost využívat tuto službu. Funguje zde obousměrná komunikace.

Příklad dobré praxe

Co u nás v komunitě funguje?

Předávání informací z jedné služby do jiné, tedy předávání do návazných služeb. Dobrá orientace, co zde máme, zda služby a pro koho jsou určeny.

Také jednou měsíčně probíhá na Praze 12 region, kde se schází zástupci všech neziskových organizací a jiných služeb, které působí v dané lokalitě.

Spolupráce s klíčovými hráči

Spolupracujeme se školou a převážně i třetí stranou.

Proxima sociale při sjednávání zakázek spolupracuje s protidrogovým koordinátorem Prahy 12, Oddělením prevence a rozvoje sociálních služeb na Praze 13 a Oddělením sociální prevence na Praze 11.

Ukázka nabídky programu PP:

ROČNÍK	TÉMATATA BLOKŮ
3. ročník	Úvodní seznamovací blok Ohrožující látky kolem nás – zdravý životní styl Vztahy ve třídě I
4. ročník:	Úvodní seznamovací blok Ohrožující látky kolem nás – zdravý životní styl Komunikace, konflikty a jejich řešení Šikana, agresivita Vztahy ve třídě I
5. ročník:	Úvodní seznamovací blok Komunikace, konflikty a jejich řešení Alkohol Kouření Šikana, agresivita Vztahy ve třídě I Vztahy ve třídě II Efektivní učení*

(ARIAL REGULAR 18b, 50% ČERNÁ)

Výchovné a vzdělávací programy se zaměřením na prevence

Ukázka nabídky programu PP:

6. ročník/ prima:	Šikana, agresivita Alkohol Kouření Vztahy ve třídě II Vztahy ve třídě III * Efektivní učení*
7. ročník/ sekunda:	PC, internet Drogy I Poruchy příjmu potravy Vztahy ve třídě III* Efektivní učení*
8. ročník/ tercie:	Drogy II Partnerské vztahy, sexualita I Trestní odpovědnost Rasismus a xenofobie Vztahy ve třídě III* Efektivní učení* Finanční gramotnost
9. ročník/ kvarta	Manipulace Rasismus a xenofobie Závěrečný blok** Partnerské vztahy, sexualita II Vztahy ve třídě III* Efektivní učení* Finanční gramotnost Finanční gramotnost II

PROXIMA
SOCIALE

Služby
v komunitě

**Děkujeme
za pozornost**

Proxima Sociale o.p.s.
Rakovského 3138/2
143 00 Praha 4 – Modřany